

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 10 grudnia 2020 r.

Druk nr 221 S

SPRAWOZDANIE

KOMISJI USTAWODAWCZEJ

oraz

KOMISJI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO I ADMINISTRACJI PAŃSTWOWEJ

o projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego (druk nr 221)

Marszałek Senatu w dniu 5 października 2020 r. skierował do Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej projekt ustawy o projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego w celu rozpatrzenia go w pierwszym czytaniu.

Komisje na wspólnym posiedzeniu w dniu 10 grudnia 2020 r. rozpatrzyły w pierwszym czytaniu przedstawiony przez wnioskodawców projekt ustawy, wprowadziły do niego poprawkę i wnoszą o przyjęcie przez Senat jednolitego, załączonego projektu ustawy oraz projektu uchwały w sprawie wniesienia do Sejmu tego projektu ustawy.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Krzysztof Kwiatkowski

Przewodniczący Komisji
Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
(-) Zygmunt Frankiewicz

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o aktach
stanu cywilnego**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego.

Jednocześnie upoważnia pana senatora Wadima Tyszkiewicza do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego

Art. 1. W ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 463 i 695) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. W celu realizacji zadań określonych w ustawie z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2020 r. poz. 332, 695, 875 i 1517) oraz ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2019 r. poz. 1397 i 2294 oraz z 2020 r. poz. 695) organ gminy oraz paszportowy posiadają dostęp do rejestru stanu cywilnego w zakresie wglądu do akt stanu cywilnego w postaci odpisu skróconego.”;

2) w art. 58a w ust. 2 w pkt 11 w lit. b skreśla się wyrazy „(Dz. U. z 2019 r. poz. 1397 i 2294)”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Geneza proponowanej regulacji prawnej

Celem projektowanej ustawy jest uproszczenie procedur administracyjnych związanych z załatwianiem przez obywateli spraw z zakresu: nadania numeru PESEL, obowiązku meldunkowego (zameldowania na pobyt stały lub czasowy), uzyskania dokumentu paszportowego, uzyskania dowodu osobistego, w odniesieniu do osób, które nie posiadają nadanego numeru PESEL i urodziły się poza granicami kraju.

II. Rzeczywisty stan w dziedzinie, której dotyczy projekt ustawy

W myśl obowiązujących przepisów (art. 104 ust. 5 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego) obywatel polski ma obowiązek dokonać transkrypcji aktu stanu cywilnego, jeżeli żąda dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego lub ubiega się o polski dokument tożsamości (dowód osobisty, paszport) lub nadanie numeru PESEL. Powyższa sytuacja najczęściej dotyczy osób, będących obywatelami Polski, którzy urodzili się poza granicami kraju. Dla tych obywateli jedynym dokumentem, który potwierdza dane osobowe w załatwianiu spraw administracyjnych, jest polski odpis aktu urodzenia. Transkrybowany akt urodzenia jest zapisany w rejestrze stanu cywilnego, który jest jednym z kilku rejestrów w nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw informatyzacji systemie rejestrów państwowych. Zgodnie z art. 13 b ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne – minister właściwy do spraw informatyzacji zapewnia funkcjonowanie systemu rejestrów państwowych stanowiącego rozwiązanie organizacyjno-techniczne wykorzystywane do prowadzenia rejestrów publicznych. W aktualnym stanie prawnym system rejestrów państwowych zawiera sześć rejestrów publicznych tj.:

- 1) rejestr PESEL;
- 2) Rejestr Dowodów Osobistych;
- 3) rejestr stanu cywilnego;
- 4) rejestr danych kontaktowych;
- 5) system odznaczeń państwowych;
- 6) centralny rejestr sprzeciwów.

Wszystkie z wymienionych rejestrów są rejestrami publicznymi i działają w formie systemów teleinformatycznych. Wobec czego wymagane jest, aby spełniały minimalne wymagania dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej. Minimalne wymagania, jakie są oczekiwane wobec rejestrów publicznych, służą zapewnieniu spójności prowadzenia rejestrów publicznych oraz wymiany informacji w postaci elektronicznej z podmiotami publicznymi.

Organ gminy (wójt burmistrz, prezydent miasta) oraz organ paszportowy wykonują zadania przewidziane w przepisach ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności oraz ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych. Z tego względu posiadają dostęp do systemu rejestrów państwowych w zakresie rejestru PESEL (organ gminy i organ paszportowy) oraz Rejestru Dowodów Osobistych (organ gminy). Nie posiadają jednak dostępu do rejestru stanu cywilnego. Brak dostępu do danych zawartych w aktach stanu cywilnego znajdujących się w rejestrze stanu cywilnego przez wymienione powyżej organy powoduje, że w celu realizacji zadań wynikających z ustawy o ewidencji ludności oraz ustawy o dowodach osobistych wymagane jest dostarczenie tych danych w postaci odpisów aktów stanu cywilnego przez obywateli.

W przypadku obywatela polskiego, który urodził się poza granicami kraju, w celu zameldowania na pobyt stały lub czasowy albo uzyskania dowodu osobistego, niezbędne jest uprzednie nadanie numeru PESEL. Nadanie numeru PESEL jest czynnością materialno-techniczną, która jest realizowana przez ministra właściwego do spraw informatyzacji. Dane osobowe, które są wymagane do realizacji wyżej wymienionych spraw weryfikowane są przez organ gminy oraz organ paszportowy poprzez dostarczone przez obywateli odpisy aktów stanu cywilnego. Zatem dostęp do danych zawartych w rejestrze stanu cywilnego przez organ gminy oraz organ paszportowy ma obecnie charakter pośredni. Wymaga udziału obywatela, który zmuszony jest najpierw uzyskać dane (odebrać z urzędu stanu cywilnego odpis aktu stanu cywilnego).

Aktualna sytuacja powoduje, że bezzasadnie wzrasta koszt funkcjonowania administracji. Koszt realizacji sprawy dotyczącej wydania przez kierownika urzędu stanu cywilnego odpisu aktu stanu cywilnego wynosi 15 zł (koszt blankietu odpisu i koszty pracy oraz rzeczowe). Ponadto dane zawarte w odpisie aktu stanu cywilnego dostarczonym przez obywatela do organu gminy lub organu paszportowego są wprowadzane do rejestrów publicznych ręcznie przez pracowników tych organów. Rozwiązanie takie jest czasochłonne

oraz zwiększa ryzyko błędów danych (pomyłka pisarska). Przez co nie jest możliwe osiągnięcie wysokiego stopnia referencyjności danych osobowych między rejestrami publicznymi.

W praktyce obywatel jest zmuszony najpierw udać się do urzędu stanu cywilnego aby uzyskać odpis aktu stanu cywilnego a następnie udać się do ewidencji ludności, biura dowodów osobistych lub do biura paszportowego w celu załatwienia swojej sprawy. Jest to znaczące utrudnienie biurokratyczne bowiem realizacja sprawy z zakresu meldunku, uzyskania dowodu osobistego lub paszportu wydłuża się poprzez wizytę w urzędzie stanu cywilnego. Zwiększają się koszty, jakie ponosi w związku z tym rozwiązaniem obywatel (dłuższy czas załatwienia sprawy). Mając na uwadze, że często urząd stanu cywilnego jest w innym miejscu niż organ realizujący zadania z zakresu ewidencji ludności lub dowodów osobistych obywatel zmuszony jest wówczas do wzięcia dnia wolnego z pracy, aby móc załatwić omawiane sprawy administracyjne. Z tego względu na takim rozwiązaniu traci także budżet państwa i gospodarka narodowa.

Reasumując, aktualny stan prawny regulujący praktykę załatwiania spraw z zakresu ustawy o ewidencji ludności oraz ustawy o dowodach osobistych w obliczu istniejących możliwości informatycznych jest przejawem nadmiernej biurokracji i formalizacji administracji publicznej. W nieuzasadniony sposób znacząco utrudnia kontakt obywatela z administracją przy załatwianiu podstawowych spraw. Nieuzasadnione również są zwiększone koszty funkcjonowania administracji publicznej.

III. Różnice między dotychczasowym a proponowanym stanem prawnym

Projektowane przepisy powodują, że w celu załatwienia sprawy dotyczącej nadania numeru PESEL, zameldowania na pobyt stały lub czasowy, uzyskania dowodu osobistego lub paszportu organ gminy oraz organ paszportowy będą posiadały bezpośredni dostęp do rejestru stanu cywilnego w zakresie wglądu do akt stanu cywilnego w postaci odpisu skróconego.

W praktyce będzie to wymagało jedynie, aby urzędnik organu gminy lub organu paszportowego, będący jednocześnie użytkownikiem systemu rejestrów państwowych, otrzymał nową rolę umożliwiającą dostęp do rejestru stanu cywilnego. Dzięki temu rozwiązaniu techniczno-informatycznemu urzędnik, realizując jedną z wyżej wymienionych spraw, będzie miał możliwość w sposób bezpośredni zweryfikować dane zawarte we wniosku z danymi zapisanymi w akcie stanu cywilnego bez potrzeby dokonywania wydruku tych

danych. Ponadto dane zawarte w akcie stanu cywilnego będą mogły zostać automatycznie pobrane do realizacji wyżej wymienionych spraw bez potrzeby ich ręcznego przepisywania.

Rozwiązanie powyższe w znaczący sposób zwiększy wydajność administracji publicznej. Skróci się bowiem czas realizacji sprawy a tym samym czas wizyty obywatela w urzędzie. Skrócenie czasu realizacji sprawy zmniejszy także koszty funkcjonowania administracji. Poprawie ulegnie jakość danych osobowych poprzez wyeliminowanie możliwości pomyłki przy ręcznym przepisywaniu danych.

Wejście w życie projektowanych przepisów spowoduje również, że obywatel, który nie będzie posiadał nadanego numeru PESEL i będzie załatwiał sprawę z zakresu przepisów ustawy o ewidencji ludności, ustawy o dowodach osobistych albo ustawy o dokumentach paszportowych nie będzie musiał uprzednio uzyskać z urzędu stanu cywilnego odpisu aktu stanu cywilnego. W ten sposób znacząco obniżą się koszty funkcjonowania administracji publicznej poprzez wyeliminowanie kosztów związanych z wydaniem przez urząd stanu cywilnego odpisu aktu stanu cywilnego.

Do osiągnięcia zakładanych celów, poza projektowanymi zmianami prawa niezbędne jest również opracowanie i wdrożenie przez ministra właściwego do spraw informatyzacji funkcjonalności umożliwiających dostęp do danych zawartych w rejestrze stanu cywilnego. Projektowane przepisy zakładają, aby organ gminy oraz organ paszportowy, w celu realizacji zadań określonych w ustawie o ewidencji ludności oraz w ustawie o dowodach osobistych, posiadały dostęp do danych zawartych w rejestrze stanu cywilnego w zakresie przewidzianym dla odpisów skróconych aktów stanu cywilnego. Ograniczenie dostępu do danych zawartych w aktach stanu cywilnego przez wymienione organy do danych przewidzianych dla odpisu skróconego (treść aktu stanu cywilnego uwzględniającą treść dołączonych wzmianek dodatkowych) ma znaczenie praktyczne. Wynika bowiem z faktu, że taka postać danych jest czytelna i uwzględnia aktualny stan faktyczny osoby, której akt dotyczy.

Mając na uwadze potrzebę usprawnienia realizacji zadań publicznych, zapewnienia szybkiego i bezpiecznego dostępu do danych oraz zwiększenia bezpieczeństwa danych do celów realizacji zadań publicznych podnieść należy, że projektowane przepisy w pełni realizują konieczność optymalizacji procedur administracyjnych dzięki wykorzystaniu danych zawartych w rejestrach publicznych.

Projektowane przepisy zakładają sześciomiesięczną *vacatio legis*. Proponowany okres wynika z konieczności zaimplementowania w systemie rejestrów państwowych obsługujących dedykowane rejestry publiczne (rejestr stanu cywilnego, rejestr PESEL, Rejestr Dowodów Osobistych) funkcjonalności, które umożliwią wgląd do danych zawartych w rejestrze stanu cywilnego przez użytkowników systemu rejestrów państwowych oraz pobierania danych z rejestru stanu cywilnego. Z tego względu zasadnym jest, aby zagwarantować podmiotowi odpowiedzialnemu za funkcjonowanie systemu rejestrów państwowych odpowiednio długiego czasu na opracowanie i wdrożenie zmian informatycznych, które umożliwią realizację projektowanego prawa.

W konsekwencji proponowanych zmian niezbędne będzie dokonanie zmian w przepisach wykonawczych poprzez uchylenie przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w rozporządzeniu z dnia 16 sierpnia 2010 r. w sprawie dokumentów paszportowych przepisów zawartych w § 3 ust. 1 pkt 4 i 5, które stanowią, że osoba ubiegająca się o wydanie paszportu albo paszportu tymczasowego składa:

- odpis skrócony lub pełny polskiego aktu urodzenia – w przypadku ubiegania się o dokument paszportowy za granicą przez osoby nieposiadające numeru PESEL;
- odpis skrócony lub pełny polskiego aktu małżeństwa – w przypadku ubiegania się o dokument paszportowy każdorazowo po zmianie nazwiska w wyniku zawarcia małżeństwa za granicą.

Dane zawarte w odpisach aktów stanu cywilnego wymienionych w cytowanych powyżej przepisach będą dostępne dla organu paszportowego poprzez wgląd do rejestru stanu cywilnego. Zatem wynikający z przywołanych przepisów wykonawczych wymóg będzie niezasadny.

IV. Przewidywane skutki proponowanych zmian

Oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze i finansowe zostały przedstawione w Ocenie Skutków Regulacji.

V. Konsultacje

Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi są zamieszczone na senackiej stronie internetowej. Wyniki konsultacji zostały przedstawione w Ocenie Skutków Regulacji.

VI. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z Prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

<p>Nazwa projektu: ustawa o zmianie ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego</p> <p>Przedstawiciel wnioskodawcy: Senator Wadim Tyszkiewicz</p> <p>Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym: Danuta Drypa, główny legislator, tel. 22 694 91 92 Ewelina Słotwińska-Roslanowska, w zakresie OSR Marian Fałek, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 90 82</p>	<p>Data sporządzenia: 11 grudnia 2020 r.</p> <p>Źródło: inicjatywa grupy senatorów</p> <p>Nr druku: 221, 221 S</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Obywatele polscy, którzy urodzili się poza granicami kraju, w celu zameldowania na terytorium Polski, uzyskania dowodu osobistego lub paszportu muszą posiadać nadany numer PESEL. Wystąpienie o nadanie numeru PESEL możliwe jest po uprzednim uzyskaniu odpisu aktu urodzenia z urzędu stanu cywilnego, który następnie obywatel przedkłada organowi gminy lub organowi paszportowemu. Konieczność wydania ww. odpisu generuje dodatkowe koszty dla administracji oraz stanowi obciążenie czasowe i organizacyjne zarówno dla administracji, jak i dla obywateli.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt przewiduje zapewnienie organom gminy (wójt, burmistrz, prezydent miasta) oraz organom paszportowym dostępu do rejestru stanu cywilnego w zakresie wglądu do akt stanu cywilnego w postaci odpisu skróconego. Dostęp taki spowoduje brak konieczności uzyskiwania przez obywateli, którzy nie mają nadanego numeru PESEL, odpisu aktu urodzenia w toku ubiegania się o wydanie dowodu osobistego, paszportu lub uzyskania meldunku.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z uwagi na istotne różnice w funkcjonowaniu administracji w poszczególnych państwach europejskich, porównanie w tym zakresie nie wydaje się zasadne.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Organy gminy (wójt, burmistrz, prezydent miasta)			<ul style="list-style-type: none"> • Uzyskanie dostępu do rejestru stanu cywilnego. • Zmniejszenie liczby dokumentów w procesie wydawania dowodu osobistego oraz dokonywania zameldowania, w przypadku gdy sprawa dotyczy osoby, która jest obywatelem polskim urodzonym za granicą i nie ma nadanego numeru PESEL.
Organy paszportowe (polskie)			<ul style="list-style-type: none"> • Uzyskanie dostępu do rejestru stanu cywilnego. • Zmniejszenie liczby dokumentów w procesie wydawania paszportu, w przypadku gdy o paszport wnioskuje osoba, która jest obywatelem polskim urodzonym za granicą i nie ma nadanego numeru PESEL.
Organy paszportowe zagraniczne (konsulowie)			<ul style="list-style-type: none"> • Uzyskanie dostępu do rejestru stanu cywilnego. • Zmniejszenie liczby dokumentów w procesie

			wydawania paszportu, w przypadku gdy o paszport wnioskuje osoba, która jest obywatelem polskim urodzonym za granicą i nie ma nadanego numeru PESEL.
Urzędy stanu cywilnego			Brak konieczności wydawania odpisów aktu urodzenia obywatelom polskim, którzy nie mają nadanego numeru PESEL i którzy występują z wnioskiem o wydanie dowodu osobistego albo paszportu lub z wnioskiem o zameldowanie.
Obywatele polscy urodzeni poza granicami kraju, którzy nie posiadają nadanego numeru PESEL			Brak konieczności uzyskania odpisu aktu urodzenia w toku postępowania o wydanie dowodu osobistego, paszportu lub dokonanie meldunku.
Minister właściwy do spraw informatyzacji			Konieczność zapewnienia organom gminy oraz organom paszportowym dostępu do rejestru stanu cywilnego.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został skierowany do zaopiniowania do następujących podmiotów:

1. Prezesa Rady Ministrów, Minister Cyfryzacji (dodatkowe wystąpienie o dane do OSR)
2. Ministra Spraw Zagranicznych
3. Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (dodatkowe wystąpienie o dane do OSR)
4. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych
5. Sądu Najwyższego
6. Rzecznika Praw Obywatelskich
7. Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka
8. Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej
9. Związku Gmin Wiejskich RP
10. Związku Miast Polskich
11. Związku Powiatów Polskich
12. Unii Metropolii Polskich
13. Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
14. Unii Miasteczek Polskich
15. Krajowej Rady Radców Prawnych
16. Naczelnej Rady Adwokackiej.

W ramach konsultacji stanowiska przedstawili: Minister Spraw Zagranicznych, Minister Cyfryzacji, Burmistrz Miasta Zakopane, Śląski Związek Gmin i Powiatów, Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych, Rzecznik Praw Obywatelskich, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Helsińska Fundacja Praw Człowieka oraz Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

Burmistrz Miasta Zakopane, który wyraził poparcie dla projektowanych zmian, wskazał w szczególności na wpływ regulacji na uproszczenie procedur administracyjnych związanych z realizacją przez osoby, które nie mają nadanego numeru PESEL, spraw z zakresu wydawania dowodu osobistego i/lub paszportu. W ocenie Burmistrza Miasta Zakopane wprowadzenie projektowanych zmian spowoduje m.in. zwiększenie wydajności administracji publicznej oraz skróci czas realizacji sprawy.

Projektowane zmiany poparł również **Śląski Związek Gmin i Powiatów**. W stanowisku wskazano w szczególności na uproszczenie procedur administracyjnych oraz podkreślono wpływ projektu na obniżenie kosztów związanych z załatwieniem sprawy z obszaru nadania numeru PESEL, realizacji obowiązku meldunkowego, wydania dowodu osobistego i paszportu osobom, które nie posiadają numeru PESEL i urodziły się poza granicami kraju.

Poparcie dla projektu w swoim stanowisku zaprezentowało również **Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych**. W stanowisku OPOS wskazało na wpływ projektu na uproszczenie i przyspieszenie realizacji postępowań oraz ograniczenie kosztów realizacji zadań.

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej wyrażając pozytywne stanowisko wskazał, że projektowana zmiana ułatwi realizację spraw przez obywateli, przyspieszy prowadzenie postępowań organów administracji publicznej oraz przyniesie ograniczenie kosztów realizacji zadań zleconych po stronie gmin i budżetu państwa.

Pozytywne stanowisko przekazał również **Rzecznik Praw Obywatelskich**, który wskazał m.in., że projektowane rozwiązanie w znaczący sposób zwiększy wydajność administracji publicznej oraz zmniejszy koszty jej funkcjonowania, a także będzie miało pozytywny wpływ na jakość danych osobowych poprzez wyeliminowanie możliwości pomyłki przy ręcznym przepisywaniu danych.

Minister Spraw Zagranicznych pozytywnie ocenił dążenie wnioskodawcy do uproszczenia procedur oraz eliminacji uciążliwych obowiązków dla obywateli. Wskazał jednak jednocześnie, że obecnie w ramach prac nad Systemem Rejestrów Państwowych w przygotowaniu jest Rejestr Dokumentów Paszportowych, w ramach którego organy paszportowe będą miały dostęp do rejestru stanu cywilnego. W ocenie Ministra Spraw Zagranicznych zakres dostępu do rejestru stanu cywilnego, jaki przewiduje projekt ustawy, z punktu widzenia realizacji wniosków o wydanie paszportu lub paszportu tymczasowego wydaje się niewystarczający.

Minister Cyfryzacji w przedstawionym do projektu stanowisku wskazał, że w związku z prowadzonymi przez Ministra Cyfryzacji we współpracy z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji pracami legislacyjnymi nad budową Rejestru Dokumentów Paszportowych, który zapewni dostęp organów paszportowych do rejestru stanu cywilnego, kwestia dostępu organów paszportowych do ww. rejestru winna być wyłączona z projektu ustawy. W zakresie propozycji uregulowania dostępu do akt stanu cywilnego dla organów gmin Minister Cyfryzacji wskazuje, że zapewnienie dostępu do podglądu aktualnego odpisu skróconego aktu urodzenia wymagałoby zmian technicznych w rejestrze stanu cywilnego, co z kolei wymaga czasochłonnego procesu przygotowania takiej funkcjonalności. W przedstawionym stanowisku Minister wskazał również, że w obecnym stanie prawnym jest przewidziana możliwość pozyskania przez organy gminy odpisu aktu stanu cywilnego samodzielnie z urzędu stanu cywilnego bez konieczności obciążania obywatela obowiązkiem przedkładania tego dokumentu. Wobec powyższego Minister Cyfryzacji nie rekomenduje dalszych prac nad projektem.

Negatywnie projekt zaopiniował **Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych**. W swoim stanowisku podkreślił brak wpływu projektowanej regulacji na zakres danych osobowych przetwarzanych przez organy gmin oraz organy paszportowe pod warunkiem nadania organom gmin i organom paszportowym dostępu do rejestru stanu cywilnego jedynie w zakresie przewidzianym w projekcie. Zwrócił jednak uwagę, że nadanie ww. organom dostępu do rejestru stanu cywilnego w projektowanym zakresie jest obecnie z powodów technicznych niemożliwe i będzie wymagało przebudowy rejestru, co – w ocenie Prezesa UODO – będzie wiązało się z koniecznością poniesienia kosztów przekraczających oczekiwane oszczędności.

Uwag nie zgłosili **Sąd Najwyższy** oraz **Helsińska Fundacja Praw Człowieka**.

W dniu 10 grudnia 2020 r. Komisja Ustawodawcza oraz Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej na wspólnym posiedzeniu przyjęły projekt ustawy z poprawką redakcyjną.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2020 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
budżet państwa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
JST	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
pozostałe jednostki (oddzielnie)	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wydatki ogółem	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
budżet państwa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
JST	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
pozostałe jednostki (oddzielnie)	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Saldo ogółem	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
budżet państwa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
JST	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
pozostałe jednostki (oddzielnie)	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródła finansowania

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Przedmiotowa regulacja – wyłączając kwestie dostosowania rejestru do projektowanej funkcjonalności – będzie rodziła niewielkie skutki dla sektora finansów publicznych. Skutki te będą miały charakter ekonomiczny (głównie w postaci zmniejszenia nakładu pracy), nie będą jednak istotne z punktu widzenia dochodów i wydatków zarówno budżetu państwa, jak i jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Ministra Cyfryzacji, w Polsce w ciągu roku dokonuje się ok. 75 tys. rejestracji aktów urodzenia na podstawie zagranicznych dokumentów stanu cywilnego. Szczegółowe dane wskazano w poniższej tabeli.

Tabela 1. Liczba zagranicznych dokumentów stanu cywilnego przeniesionych do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji

Rok	Liczba aktów urodzenia
2017	75 471
2018	74 118
2019	77 158

Źródło: pismo Ministra Cyfryzacji z dn. 8 grudnia 2020 r. (znak: DP-I.022.9.2020)

Liczbę odpisów aktu urodzenia wydanych osobom, które nie miały nadanego numeru PESEL i urodziły się poza granicami kraju (odpis aktu urodzenia przeniesionego do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji), zgodnie z danymi przekazanymi przez Ministra Cyfryzacji wskazano poniżej.

Tabela 2. Liczba odpisów aktu urodzenia wydanych osobom, które nie miały nadanego numeru PESEL i urodziły się poza granicami kraju

Rok	Liczba odpisów
2017	516
2018	483
2019	350

Źródło: pismo Ministra Cyfryzacji z dn. 8 grudnia 2020 r. (znak: DP-I.022.9.2020)

Należy jednak wskazać, na odmienny szacunek przedstawiony przez Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych, które wskazuje, że spośród ok. 70 tys. rejestrowanych rocznie zagranicznych aktów urodzenia, wszystkie te rejestracje dokonywane są w celu uzyskania polskiego dokumentu tożsamości lub zameldowania dziecka w Polsce.

Zakładając, że koszt wydania przez kierownika urzędu stanu cywilnego odpisu aktu urodzenia wynosi 15 zł (koszt blankietu, koszty pracy i koszty rzeczowe), wskutek braku konieczności pobierania odpisu skróconego aktu urodzenia roczny koszt funkcjonowania administracji obniży się – w zależności od zakładanej liczby odpisów, które nie musiałyby być wydane o od ok. 6 tys. zł (przy założeniu rocznej liczby wydawanych odpisów na poziomie 400, zgodnie z danymi Ministra Cyfryzacji) do ok. 1 mln zł (przy przyjęciu założenia wskazanego przez OPOS). Z uwagi na rozproszenie tego efektu, nie zakłada się zmniejszenia wydatków z tytułu kosztów pracy.

Z uwagi na ww. rozbieżności w danych w zakresie liczby wydawanych odpisów aktów urodzenia, nie jest możliwe precyzyjne wskazanie wpływu regulacji na poziom dotacji celowej na zadania zlecone z zakresu spraw obywatelskich przekazywanej urzędom z budżetu państwa.

Dodatkowe, niemożliwe do oszacowania wobec braku danych w tym zakresie, oszczędności wynikać będą z zastąpienia ręcznego przenoszenia danych z papierowego odpisu aktu urodzenia do systemu przez zaciąganie danych z rejestru stanu cywilnego przez urzędników realizujących sprawy z zakresu wydawania dowodów osobistych, paszportów oraz dokonywania meldunków. Dodatkowo, w dłuższej perspektywie, brak konieczności przedkładania skróconego odpisu aktu urodzenia obniży koszt archiwizacji dokumentacji w urzędzie oraz jej brakowania. Brak konieczności wykonania tych czynności spowoduje uwolnienie zasobów czasowych pracowników urzędów.

Koszty realizacji projektu wynikać będą głównie z konieczności opracowania i wdrożenia przez ministra właściwego ds. informatyzacji funkcjonalności umożliwiających dostęp do danych zawartych w rejestrze stanu cywilnego.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2020 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projekt nie wpływa na konkurencyjność i przedsiębiorczość. Nie generuje również kosztów ani oszczędności pieniężnych obywateli – odpis pobierany do celów, których dotyczy projekt, wydawany jest obecnie obywatelowi nieodpłatnie.							

	Wobec braku konieczności przedkładania organom gminy oraz organom paszportowym odpisu aktu urodzenia, korzyścią dla obywateli, którzy nie posiadają nadanego numeru PESEL, będzie skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie meldunku, dowodu osobistego lub paszportu z uwagi na brak konieczności uzyskiwania dodatkowego dokumentu.
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu	
Brak konieczności przedkładania (uzyskiwania) odpisu aktu urodzenia przez obywateli polskich, którzy nie posiadają numeru PESEL, a którzy ubiegają się o meldunek lub wydanie dowodu osobistego lub paszportu.	
9. Wpływ na rynek pracy	
Regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.	
10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe
	☒ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Poszerzenie kręgu podmiotów posiadających dostęp do rejestru stanu cywilnego (w zakresie wskazanym w projekcie) o organy gminy oraz organy paszportowe.
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Planuje się wejście w życie przepisów po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Przedmiotowa ustawa powinna podlegać ewaluacji po upływie 3 lat jej obowiązywania. Ewaluacja powinna zostać przeprowadzona w oparciu o dane w zakresie liczby odpisów aktów urodzenia wydanych osobom urodzonym za granicą, które nie posiadają nadanego numeru PESEL, oraz liczby logowań organów gminy i organów paszportowych do rejestru stanu cywilnego.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.).	
brak	

.....

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu

.....